

ціального та економічного розвитку» засадничими у моделюванні результатів навчання слугували результати аналізу посадових функцій службовців і керівників відділів планування різних територіальних рівнів національної економіки. Був розроблений перелік компетентностей, які є універсальними стосовно територіального рівня, і таким чином, конкретизовані результати навчання, необхідні для формування інструментальних компетентностей. З урахуванням того, що Законом про державну службу (ст. 8) визначається необхідність етичної та неконфліктної поведінки державного службовця, нами передбачено використання інноваційних методів навчання, які формують необхідні міжособистісні знання й навички в процесі реалізації дисципліни, та виокремити відповідні результати навчання по кожному із занять.

*Коценко К.Ф., к.геогр.н.,
доцент кафедри регіональної економіки і туризму*

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬНИХ І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ

Історична угода з питань клімату, підписана в Парижі 12 грудня 2015 року представниками майже 200 країн світу, підкреслила не тільки гостроту проблем кліматичних змін на планеті, але й роль учених, інвесторів, управлінців у розвитку майбутніх подій у багатьох регіонах Землі. Це посилює значення екологічної освіти для економістів усіх профілів і спеціалізацій, оскільки прийняття виважених економічних рішень неможливо без базової екологічної освіти, без знань особливостей функціонування соціо-еколого-економічних систем і змін їх властивостей в умовах посилення антропогенного впливу на окремі їх компоненти.

Отже не випадковим є той факт, що серед загальних компетентностей студентів у переліку проекту TUNING окремо виділено таку: «Прагнення до збереження навколишнього середовища», що є зрозумілим в умовах глобального характеру екологічної кризи. Отже, на сучасному етапі розвитку суспільства для фахівців-економістів важливим є вміння виробляти таку стратегію природокористування, яка не призводила би до негативних змін у природних екосистемах, сприяла раціональному використанню природних ресурсів, особливо вичерпних, і, врешті-решт, підвищувала економічну ефективність виробничих і соціальних процесів.

Екологічна освіта, як і фахова підготовка сучасних економістів, вимагає трансформації навчального процесу, і, насамперед, широкого впровадження компетентісного підходу. Цілі та завдання, які поставлені сьогодні перед екологічною освітою, багатоаспектні: по-перше, формування компетентності студентів як основного показника екологічної культури у відповідності з концепцією сталого розвитку; по-друге, мотивована готовність студентів до практичної участі у вирішенні екологічних проблем, по-третє, формування компетенції щодо збереження, а в багатьох випадках – зміцнення власного здоров'я як необхідної компоненти активної участі індивідуума в суспільній і професійній дальності; по-четверте, усвідомлення студентом як індивідуумом розумних меж власних потреб, готовності підпорядкувати особисті інтереси законам і можливостям природи.

Україна увійшла до 53 країн, які долучилися до програми TUNING. Всі типи загальних компетентностей, передбачені цією програмою, інструментальні, міжособистісні та системні, формуються в процесі екологічної освіти економістів, однак серед них особливе значення мають ті компетентності, які може сформувати тільки належна екологічна освіта: прагнення до збереження навколишнього середовища, здатність виявляти, ставити та вирішувати екологічні проблеми, здатність до адаптації та дії у новій ситуації змін якості довкілля, зокрема в умовах необхідності зменшення впливу на кліматичну систему планети і в зв'язку з глобальністю кліматичних проблем – здатність працювати в міжнародному середовищі. Це стосується, насамперед, озвученого на кліматичному саміті в Парижі факту, що використання таких видів палива, як вугілля, нафта і газ, уже в минулому, і сьогодні вимагає інвестицій в екологічно чисту енергетику, а це означає, що формування загальних системних компетенцій – здатність пристосовуватись до нових ситуацій, здатність до навчання впродовж усього життя, так само як і здатність працювати самостійно – стало необхідністю освіти економістів.

Спеціальні (фахові) компетентності, набуті завдяки належній екологічній підготовці економістів, мають такий вигляд:

➤ здатність визначати щільність зв'язків між антропогенною діяльністю та порушення динамічної рівноваги в екосфері Землі;

- базові знання основних важелів механізму управління природокористуванням та специфіки дії кожного з них;
- базові знання екологічного законодавства України та зарубіжних країн;
- уміння розрізняти значення економічних і превентивних методів управління природокористуванням і природоохоронними процесами;
- уміння нараховувати обсяги платежів за забруднення окремих компонентів довкілля та визначати ефективність упровадження природоохоронних заходів;
- навички створення платформ екологічно безпечного господарювання та еко-ефективного виробництва.

Кравченко В.Г.,
доц. кафедри інформатики та системології,
Сидоренко В.М.,
доц. кафедри інформатики та системології

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОЦІНЮВАННЯ ПРИ СТУДЕНТО ЦЕНТРИЧНОМУ ПІДХОДІ ДО НАВЧАННЯ

Одною із головних цілей українського освітнього середовища є приєднання до Європейського простору вищої освіти. Для цього треба знайти розв'язання проблем, які постають у процесі імплементації нового закону «Про вищу освіту», подолати протиріччя, які заважають реальному приєднанню до Болонського процесу, впроваджувати новітні освітні технології та підходи організації навчальної діяльності. Тобто, треба використовувати сукупність інструментів Болонського процесу. Ці інструменти впроваджуються країнами-учасниками Болонського процесу в різні способи. Одним з основних інструментів Болонського процесу прийнято вважати студентоцентричне навчання.

Ключовим фактором розвитку методології навчання світовим науково-педагогічним співтовариством є нові напрямки пошуку рішення проблем педагогічної комунікації в інформаційно-комунікаційному середовищі на перетині природничих, технічних, соціально-гуманітарних дисциплін і міждисциплінарних напрямків. У сучасній світовій педагогічній практиці, методології комп'ютерного навчання в інформаційно-комунікаційному середовищі особливе місце приймає теорія *конструктивізму, студентоцентричний підхід (learner-centered approach)*, технологізація яких відображена в *комп'ютерних системах навчання (computer-supported, CSCL, groupware)*. Методологічною складовою цих і подібних систем є *контекст* (рішення задач, близьких до реальності), *конструювання або дизайн* (побудова системи знань через активність, діяльність практику), *співпраця* (надання допомоги у вирішенні проблем, оцінці власних ідей) і *комунікація* (з метою планування і здійснення педагогічної діяльності, співробітництва, прийняття рішень).

У повсякденній педагогічній практиці часто не враховується, що метою оцінки є не стільки вимір результатів, скільки визначення шляхів їх поліпшення і для того, щоб досягти значного поліпшення в методиці викладання у вищій школі, необхідно перейти від простого виставлення оцінки до спільної роботи студента (студентів) і викладача щодо досягнення запланованих освітніх результатів.

Необхідність такої спільної роботи викладача і студентів обумовлюється зміною суб'єкт-об'єктних відносин в освітньому процесі від ситуації, коли суб'єктом був викладач, а об'єктом його педагогічного впливу – студент, до ситуації, коли студент стає повноправним учасником процесу власного навчання нарівні з викладачем, а місце об'єкта займає досліджуваний предметний матеріал. Ці зміни знаходять своє вираження в студентоцентричному підході, коли весь освітній процес будується навколо головного питання – що повинен вміти робити студент після завершення курсу вузівської підготовки, тобто які компетенції він повинен бути продемонструвати. Саме студентоцентрична спрямованість обумовлює необхідність формування у викладача функціональної грамотності в оцінюванні на основі іншого, гуманнішого, відношення до процесу оцінювання, а саме перенесення акценту в оцінюванні з дисциплінуючої, контролюючої функції до функції мотивуючої і формуючої.

Оцінка нового типу в новій системі суб'єкт-суб'єктних освітніх відносин стає навчальною і базується на дотриманні наступних принципів: принципу інтегративності, принципу критеріальності, принципу відкритості та доступності, принципу рефлексивності і принципу автентичності.